

V Bruseli 14. mája 2024
(OR. en)

9302/24

CULT 48
AUDIO 57
DIGIT 127
IND 233
RECH 195
STATIS 60
EMPL 191

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o posilnení postavenia kultúrnych a kreatívnych odvetví prostredníctvom rozvoja publika založeného na údajoch

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery Rady, ktoré Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) schválila na svojom zasadnutí 13. – 14. mája 2024.

**Závery Rady o posilnení postavenia kultúrnych a kreatívnych odvetví prostredníctvom
rozvoja publika založeného na údajoch**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

UZNÁVAJÚC, ŽE:

1. digitálna transformácia sa v európskej politike stáva čoraz dôležitejšou témou, čo sa odzrkadľuje v iniciatívach, ako je program Kreatívna Európa, politický program Digitálne desaťročie, európska priemyselná stratégia, Európsky program v oblasti zručností, európsky vzdelávací priestor a Európska dátová stratégia, čo viedlo k vytvoreniu spoločných európskych dátových priestorov vrátane spoločného dátového priestoru EÚ pre kultúrne dedičstvo¹ a európskeho cloudu pre kultúrne dedičstvo v rámci programu Horizont Európa²;
2. v pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026³ sa zdôrazňuje vlastná hodnota kultúry vrátane kultúrneho dedičstva. V tejto súvislosti sa v pracovnom pláne zdôrazňuje potreba stimulovať digitálnu transformáciu kultúrnych a kreatívnych odvetví, za prioritu sa označuje účasť na kultúrnom živote a stanovuje sa osobitné opatrenie, ktorého cieľom je zabezpečiť objaviteľnosť rozmanitého európskeho kultúrneho obsahu v digitálnom prostredí;

¹ Odporúčanie Komisie týkajúce sa spoločného európskeho priestoru pre údaje o kultúrnom dedičstve (Ú. v. EÚ L 401, 12.11.2021, s. 5).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695, Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021.

³ Uznesenie Rady o pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026 2022/C 466/01.

3. rozvoj publika poskytuje príležitosť na budovanie zmysluplných a interaktívnych vzťahov s rozmanitým publikom, zlepšenie používateľského zážitku a podporu kultúrnej rozmanitosti a rozvoja, sociálnej súdržnosti a demokracie⁴. Jedným zo zamýšľaných cieľov programu Kreatívna Európa na obdobie 2021 – 2027⁵ je osloviť široké a rozmanité publikum. Kultúrne a kreatívne odvetvia skúmajú inovačné nástroje a usmernenia na zber a správu údajov o publiku s cieľom vytvoriť lepšie služby, ktoré budú viac orientované na používateľa. To môže prispieť aj k tvorbe politik založenej na faktoch⁶. Bude však potrebné vyvinúť ďalšie kolektívne úsilie;
4. nové technológie majú veľký potenciál posilniť inklúziu a zlepšiť prístup k súčasnému a potenciálnemu publiku, kultúrne organizácie sa však nachádzajú v rôznych fázach digitálneho rozvoja a služby od poskytovateľov technológií využívajú rozdielnymi spôsobmi;
5. úlohe údajov pri pochopení, zapájaní a obnove publika po pandémie COVID-19, ktorá urýchlila digitálnu transformáciu v spoločnosti, pripisujú mnohé kultúrne subjekty čoraz vyššiu prioritu⁷.

⁴ Správa Európskej komisie *Culture and Democracy, the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research* (Kultúra a demokracia – dôkazy. Ako účasť občanov na kultúrnych činnostiach posilňuje občiansku angažovanosť, demokraciu a sociálnu súdržnosť: poznatky z medzinárodného výskumu) (2023) a charta z Porto Santo (2021).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/818 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1295/2013, Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 34.

⁶ Závery Rady o podpore prístupu ku kultúre prostredníctvom digitálnych prostriedkov so zameraním na rozvoj publika (2017/C 425/03).

⁷ Správa platformy Voices of Culture s názvom *(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data* [(Opätovné) zapojenie digitálneho publika v kultúrnych odvetviach: zlepšovanie údajov o publiku].

VZHLADOM NA TO, ŽE:

6. digitalizácia v kultúrnych a kreatívnych odvetviach vytvára čoraz väčšie množstvo údajov, ktoré možno použiť na rozvoj publika. Využívanie údajov o publiku poskytuje kultúrnym a kreatívnym odvetviám príležitosť lepšie pochopiť potreby a správanie publika, budovať s ním zmysluplné vzťahy, prispôbovať inovatívny kultúrny obsah a služby a vytvárať ciele osvetové činnosti, ktoré oslovia širšie publikum a maximalizujú účasť, najmä fyzickú účasť, na kultúrnom živote. To podporuje kultúrnu rozmanitosť v Európe a môže posilniť úlohu kultúrnych zariadení ako priestorov pre neformálnu a slobodnú sociálnu interakciu (známe aj ako „tretie miesta“), ktorá je pre demokraciu nevyhnutná;
7. rozvoj publika založený na údajoch poskytuje kultúrnym a kreatívnym odvetviám príležitosť preskúmať nové obchodné modely a získať ďalšie príjmy prostredníctvom inovácií a postupov spolupráce;
8. kultúrne a kreatívne odvetvia sú veľmi rozmanité a zahŕňajú verejné aj súkromné organizácie, sektory a oblasti, ktoré pôsobia na rôznych politických a organizačných úrovniach a ktoré reprezentujú rôzne kultúrne prejavy, umelecké disciplíny, nachádzajú sa v rôznych fázach digitálnej inovácie a majú rozdielnu digitálnu infraštruktúru, preto by sa pri riešení otázky rozvoja publika založeného na údajoch mal uplatňovať diferencovaný prístup;

9. na dosiahnutie pokroku v digitálnej transformácii a v oblasti technických, digitálnych a tvorivých zručností sú potrebné vodcovstvo a podnikavosť, aby bolo možné využívať riešenia založené na údajoch a pokročilé technológie, ako je umelá inteligencia. Okrem toho by sa mali zohľadniť aj digitálne zručnosti publika. Preto by sa mal zvážiť komplexný prístup a primeraná podpora kultúrnych organizácií, ktoré majú obmedzenú kapacitu, obmedzené odborné znalosti a prostriedky, s cieľom využiť príležitosti a riešiť výzvy digitálnej transformácie⁸;
10. niektoré organizácie v rámci kultúrnych a kreatívnych odvetví sa pri budovaní publika spoliehajú na technologické spoločnosti, sociálne médiá, platformy alebo sprostredkovateľov. Títo technickí účastníci trhu nemusia vždy poskytovať údaje o publiku týkajúce sa konkrétne činností, obsahu alebo diel týchto kultúrnych a kreatívnych organizácií. To by mohlo mať vplyv na konkurencieschopnosť a možnosti kultúrnych a kreatívnych odvetví plne využiť potenciál digitalizácie;
11. niekoľko členských štátov zahrnuje financovanie rozvoja programov a stratégií digitalizácie kultúrnych a kreatívnych odvetví do svojho plánu obnovy a odolnosti, ktorý prijali po pandémie COVID-19 (niektoré s dôrazom na účasť). Spoločná ambícia posilniť spoluprácu vo väčšom rozsahu má však potenciál podnietiť pokrok;
12. využívanie údajov na rozvoj a účasť publika otvára množstvo možností, ale pre kultúrne a kreatívne odvetvia to prináša aj povinnosť predvídať riziká a vplyv tohto využívania a zodpovedajúcim spôsobom upraviť svoje pracovné metódy. To okrem iného zahŕňa aj zohľadnenie právnych záležitostí (vrátane práv duševného vlastníctva, autorských práv, práv na súkromie a ochranu osobných údajov), etických a ekologických otázok a otázok udržateľnosti a dôkladné posúdenie vplyvu umelej inteligencie a iných pokročilých digitálnych technológií.

⁸ Správa o otvorenej metóde koordinácie s názvom *Promoting access to culture through digital means* (Podpora prístupu ku kultúre prostredníctvom digitálnych prostriedkov).

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

13. zvážili vypracovanie politických rámcov a vytvorenie podmienok, ktoré by v kultúrnych a kreatívnych odvetviach podporovali a podnecovali prístup založený na údajoch, a to aj prostredníctvom podpory zberu, ochrany, správy a využívania údajov o publiku na vnútroštátnej a regionálnej úrovni;
14. povzbudili a podporili organizácie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, aby v rámci svojej politiky na rozvoj publika vypracovali stratégiu pre riešenia založené na údajoch. Ďalej aby povzbudili a podporili organizácie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach v inteligentnejšej a etickej výmene a využívaní údajov o publiku. Cieľom je zabezpečiť, aby samotné odvetvia mohli lepšie spoznať, identifikovať a osloviť nové publikum a uľahčiť objaviteľnosť európskeho obsahu a aby publikum dokázalo nájsť vhodné a rozmanité kultúrne a kreatívne služby;
15. nabádali organizácie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, aby sa zapojili do relevantných programov financovaných EÚ, ktorých cieľom je podpora spolupráce založenej na údajoch a inovačných riešení v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, a aby im v tomto procese pomáhali;
16. podporovali digitálne zručnosti organizácií a odborníkov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a uľahčovali vývoj interoperabilných nástrojov, činností budovania kapacít a podporných programov na posilnenie digitálnych procesov v organizáciách, vďaka čomu sa organizácie budú môcť efektívne orientovať vo vyvíjajúcom sa digitálnom prostredí.

VYZÝVA EURÓPSKU KOMISIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ A S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

17. podporovali výskum a uľahčovali medziodvetvovú a cezhraničnú spoluprácu (napríklad s inými úrovňami verejnej správy, akademickou obcou a komerčnými aktérmi) pri skúmaní a využívaní noriem pre prístupnú, základnú a udržateľnú digitálnu infraštruktúru, ktorá zaisťuje bezpečné, spoľahlivé a interoperabilné údaje v súlade s pravidlami Únie v oblasti duševného vlastníctva, autorských práv, ochrany údajov a súkromia, stavajúc na existujúcej infraštruktúre;
18. podporovali vývoj a používanie noriem a rámcov na podporu kultúrnych a kreatívnych odvetví pri zbere a správe ich údajov o publiku, aby sa tieto údaje stali prístupnými, porovnateľnými, použiteľnými a interoperabilnými, a teda aby sa mohli využívať na nové služby (ktoré budú viac zamerané na používateľa);
19. nabádali kultúrne a kreatívne odvetvia, aby vždy, keď je to možné, používali zásady otvorených dát⁹ a zásady pre FAIR údaje¹⁰ na podporu spoločného využívania a obehu údajov, ako sa stanovuje najmä v smernici o otvorených dátach a informáciách verejného sektora, a zásady „My data“ s cieľom zaručiť jednotlivcom právo na prístup k údajom, ktoré boli o nich zhromaždené¹¹, a zároveň účinne chrániť ich údaje ako prínos pre konkurencieschopnosť;

⁹ „Otvorené dáta“ sú údaje, ktoré sú verejne prístupné, využiteľné, upraviteľné a zdieľateľné. Otvorené dáta sú licencované na základe otvorenej licencie, ktorá umožňuje iným osobám opätovne použiť prácu iného tvorca podľa vlastného uváženia. Bez osobitnej licencie je takéto použitie bežne zakázané autorským právom, patentom alebo obchodnou licenciou.

¹⁰ „Zásady pre FAIR údaje“ sú medzinárodnými usmerneniami pre správu údajov, ktorých cieľom je optimalizovať opakované použitie údajov. To sa dosiahne tak, že sa údaje stanú vyhľadateľnými, prístupnými, interoperabilnými a opätovne použiteľnými. Kľúčovými prvkami FAIR údajov sú bohaté metaúdaje a dokumentácia, pričom sa používajú otvorené alebo štandardné formáty súborov a licencie na opätovné použitie.

¹¹ „My data“ predstavuje prístup k správe osobných údajov sústredený na človeka, v ktorom sa spája potreba údajov v odvetví s digitálnymi ľudskými právami. Cieľom je poskytnúť ľuďom väčšiu kontrolu nad ich osobnými údajmi prostredníctvom toho, že budú mať možnosť stanoviť okolnosti, za ktorých sa tieto údaje používajú.

20. stimulovali rozvoj programov dátovej gramotnosti a budovania kapacít v kultúrnych a kreatívnych odvetviach na zber, analýzu, ochranu, riadenie a správu údajov, na vypracovanie stratégie využívania údajov pri rozvoji a riadení publika a na zvýšenie informovanosti a znalostí o Európskom vyhlásení o digitálnych právach a zásadách a o tom, ako ho možno uplatňovať v kontexte rozvoja publika založeného na údajoch, čím sa zabezpečí transparentnosť voči publiku, ktorého citlivé údaje sa spracúvajú;
21. podporovali a stimulovali výskum s cieľom využiť potenciál digitálnych nástrojov na rozvoj publika, pričom sa identifikujú nastupujúce trendy a nadčasové zručnosti, ktoré sú v kultúrnych a kreatívnych odvetviach potrebné, ako aj to, ako možno tieto zručnosti rozvíjať vo vzdelávacích programoch a programoch odbornej prípravy, ktoré vedú k pracovným miestam v kultúrnych a kreatívnych odvetviach. Na európskej úrovni k tomu môžu prispieť európsky vzdelávací priestor, Európsky program v oblasti zručností, Pakt o zručnostiach¹², aliancie európskej koncepcie a platforma pre digitálne zručnosti a pracovné miesta¹³;
22. podporovali konzultácie, výmenu poznatkov a osvedčených postupov a spoluprácu medzi členskými štátmi a relevantnými partnermi na európskej úrovni pri rozvoji a/alebo vykonávaní digitálnych ekosystémov, stratégií a spoločných digitálnych nástrojov na zber údajov o účasti a rozvoji publika, pričom sa zohľadnia menšie kultúrne organizácie s obmedzenými zdrojmi a rozdiely v dostupnosti technologickej infraštruktúry medzi členskými štátmi;
23. vykonali hodnotenie osvedčených postupov v oblasti zberu údajov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ochrany, riadenia a analýzy účasti a rozvoja publika.

¹² Rozsiahle partnerstvo v oblasti zručností pre ekosystém kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Pozri manifest Kreatívneho paktu o zručnostiach na adrese https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/creative-and-cultural-industries_en.

¹³ Pozri napríklad správu platformy Voices of Culture z roku 2022 na tému opätovného zapojenia digitálneho publika do kultúrneho odvetvia a Kreatívny pakt o zručnostiach.

VYZÝVA EURÓPSKU KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJEJ PRÁVOMOCI:

24. v prípade potreby podporovala prístup kultúrnych a kreatívnych odvetví aj k iným európskym programom ako program Kreatívna Európa, ktoré sú relevantné pre digitálnu transformáciu a inovácie a môžu poskytnúť finančnú podporu, ako je program Digitálna Európa, Horizont Európa a Program pre jednotný trh, a to aj poskytovaním jasných usmernení a informácií;
 25. preskúmala spôsoby, ako ďalej podporovať iniciatívy v oblasti transparentnosti údajov v prospech kultúrnych a kreatívnych odvetví, aby mohli lepšie pochopiť vplyv svojej práce a činností a stavať vo svojich tvorivých procesoch na relevantných poznatkoch;
 26. preskúmala ďalšie spôsoby, ako podporovať potreby digitálnej transformácie a vyvíjajúcich sa požiadaviek kultúrnych a kreatívnych odvetví prostredníctvom riešení založených na údajoch a podpory inovačných digitálnych projektov v európskych iniciatívach.
-

Referenčné dokumenty

- Odporúčanie Komisie týkajúce sa spoločného európskeho priestoru pre údaje o kultúrnom dedičstve (Ú. v. EÚ L 401, 12.11.2021, s. 5).
- Závery konferencie s názvom *European Audiences: 2020 and beyond* (Európske publikum: rok 2020 a obdobie po ňom) (2012).
- Závery Rady o podpore prístupu ku kultúre prostredníctvom digitálnych prostriedkov so zameraním na rozvoj publika (Ú. v. EÚ C 425, 12.12.2017, s. 4).
- Uznesenie Rady o pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026 (Ú. v. EÚ C 466, 7.12.2022, s. 1).
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (smernica o otvorených dátach a verejných údajoch) (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 56).
- Správa Európskej komisie *Culture and Democracy, the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research* (Kultúra a demokracia – dôkazy. Ako účasť občanov na kultúrnych činnostiach posilňuje občiansku angažovanosť, demokraciu a sociálnu súdržnosť: poznatky z medzinárodného výskumu), 2023.
- Európska priemyselná stratégia: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_sk.
- Pracovný dokument útvarov Komisie *Annual Single Market Report 2021* (Výročná správa o jednotnom trhu za rok 2021), v ktorom sa určuje ekosystém kultúrneho a kreatívneho priemyslu, s. 98 – 104 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0351>).
- Európsky Pakt o zručnostiach: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en.
- Platforma inovačnej politiky pre kultúrny a kreatívny priemysel: <https://ekipengine.eu/policy-areas/>.

- Správa o otvorenej metóde koordinácie s názvom *Promoting access to culture through digital means* (Podpora prístupu ku kultúre prostredníctvom digitálnych prostriedkov) (2017).
- Súbor výsledkov CORDIS o digitálnom kultúrnom dedičstve, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2830/941375>.
- Charta z Porto Santo (2021) <https://portosantocharter.eu/the-charter>.
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021).
- Európsky spoločný cloud pre kultúrne dedičstvo: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en
- Priorita Európskej komisie „pripravená na digitálny vek“ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_sk.
- Správa platformy Voices of Culture s názvom *(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data* [(Opätovné) zapojenie digitálneho publika v kultúrnych odvetviach: zlepšovanie údajov o publiku] (2022).
- Vuylsteke, Devoldere a kol. (2023). Digitálna transformácia kultúrnych a kreatívnych odvetví v rámci príprav na belgické predsedníctvo Rady EÚ v roku 2024.

Vymedzenie pojmov

- Na účely týchto záverov Rady sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
- „Údaje o publiku“ sú informácie zhromaždené a spracúvané kultúrnymi organizáciami o jednotlivcoch alebo skupine ľudí, ktorí sú (zamýšľanými) používateľmi kultúrnych produktov, činností, lokalít, služieb alebo obsahu. Údaje o publiku môžu zahŕňať demografické informácie, údaje o účasti a správaní návštevníkov, interakcie a účasť publika, údaje o členstve, odpovede z prieskumov a spätnú väzbu alebo informácie o kultúrnych preferenciách.
- „Rozvoj publika“ sú činnosti a úsilie kultúrnych organizácií zamerané na kultiváciu, diverzifikáciu a rozširovanie publika s cieľom zvýšiť angažovanosť, účasť a prepojenie. Rozvoj publika možno chápať rôznymi spôsobmi v závislosti od jeho cieľov a cieľových skupín: rozširovanie publika (prilákanie publika s rovnakým sociálno-demografickým profilom, ako má súčasné publikum), prehĺbovanie vzťahu s publikom (zlepšovanie zážitku súčasného publika) a diverzifikácia publika (prilákanie ľudí s odlišným sociálno-demografickým profilom, ako má súčasné publikum). Súčasťou tohto procesu je pochopenie potrieb, preferencií a záujmov súčasného a potenciálneho publika a vykonávanie osvetových iniciatív s cieľom osloviť širšie a rozmanitejšie publikum.

- „Digitálna infraštruktúra“ sú komunikačné služby a platformy, služby ukladania dát a základná softvérová funkčnosť, protokoly a normy. Digitálna infraštruktúra sa nemusí nevyhnutne vzťahovať na materiálnu a technickú infraštruktúru (ako napríklad káble, bezdrôtové siete, dátové centrá, internetové výmeny), ale skôr na služby a platformy, ktoré umožňujú pripojenie a výmenu medzi kultúrnymi organizáciami.
- „Interoperabilita“ je schopnosť informačných systémov a softvéru vymieňať si údaje a využívať spoločné informácie, čo je predpokladom na to, aby si kultúrne organizácie mohli bezproblémovo vymieňať a využívať údaje o publiku. Súčasťou interoperability je schopnosť rôznych softvérových systémov spolupracovať, čo im umožňuje pochopiť, interpretovať a využívať údaje, ktoré si vymieňajú. V interoperabilnom dátovom prostredí môžu rôzne systémy účinne interagovať a komunikovať, čím sa zabezpečí prenos údajov, prístup k nim a ich využívanie v rámci rôznych platforiem a technológií bez toho, aby sa vyskytli závažné problémy s kompatibilitou.
- „Tretie miesta“ sú priestorom pre neformálnu a slobodnú sociálnu interakciu, ktorá je pre demokraciu nevyhnutná. V rámci kultúrnych a kreatívnych odvetví by tretími miestami mohli byť múzeá, komunitné centrá, verejné knižnice, kníhkupectvá, divadlá a opery.
